Stödjande dokument

Datum: 2026-03-24

Vägledning framtagen av
Vårdhygien Västra Götaland
genom Linda Hallberg
hygiensjuksköterska, SÄS

Västra Götalandsregionen

Koncernkontoret

Handläggare: Per Djurberg

Granskad av:

Jon Edman Wallér hygienläkare, SÄS

Jan Hjalmarsson arbetsmiljöingenjör, Hälsan och Arbetslivet

Carina Falk HR-strateg, SU

Vägledning

Riskbedömning – användning av tätsittande andnings-skydd vid risk för smitta

VÄSTRA GÖTALANDSREGIONEN

Innehåll

1. Syfte 3

2. Identifierade risker 3

2.1 Luftburen smitta – klassiska diagnoser 3

2.2 Arbetsmoment med ökad risk och riskökande faktorer 3

2.2 Allvarliga infektioner 3

2.3 Transport och städning 4

3. Bedömning av risknivå 4

4. Rekommenderade åtgärder 4

4.1 Skyddsutrustning 4

4.2 Rumshantering 4

4.3 Patientrelaterade åtgärder 5

5. Slutsats 5

1. Syfte

Syftet med riskbedömning är att identifiera situationer inom verksamheten där personal kan exponeras för luftburen eller aerosolburen smitta och där användning av tättsittande andningsskydd (i första hand FFP2/FFP3) är nödvändig för att förebygga ohälsa, enligt AFS 2023:10.

2. Identifierade risker

2.1 Luftburen smitta – klassiska diagnoser

Tättsittande andningsskydd FFP3 ska användas vid misstanke om eller konstaterad:

- Mässling
- Vattkoppor
- Smittsam tuberkulos

Så länge inte riskbedömning visar obefintlig risk att vara mottaglig för infektionen (exempelvis genomgången vattkoppsinfektion).

Observera att genombrottsinfektioner av mässling trots vaccination kan ske, och att vaccination eller genomgången infektion inte skyddar mot tuberkulos.

2.2 Arbetsmoment med ökad risk och riskökande faktorer

Vid luftvägssmittor, såsom exempelvis influensa, RSV och covid-19 samt misstänkt luftvägssmitta, kan tätsittande andningsskydd behövas vid förhöjd smittrisk.

Följande arbetsmoment kan generera aerosoler och innebär därför en förhöjd smittrisk.

- Trakeotomiskötsel
- Sugning från nedre luftvägarna.
- Intubering och extubering.
- Bronkoskopi.

Riskökande faktorer som kan innebär förhöjd smittrisk är exempelvis:

- Kraftig hosta
- Nyinsjuknad patient i trångt utrymme/sämre ventilation, ex vård i hemmet, ambulans, icke ordinarie vårdrum.
- Flera smittsamma patienter i samma rum.
- Långvarigt nära patientarbete, ex personliga assistenter, VAK.

2.2 Allvarliga infektioner

Vid misstanke om allvarliga infektioner (oftast riskklass 3 enligt Arbetsmiljöverkets föreskrifter) med oklar smittväg eller hög konsekvens,

såsom Ebola, MERS, viral hemorragisk feber eller mpox, ska rutiner för luftburen smitta följas tills annat är klarlagt.

2.3 Transport och städning

Tätsittande andningsskydd vid transport av patienter med luftburen smitta eller vid arbetsmoment med ökad risk

Tätsittande andningsskydd vid städning hos patienter med luftburen smitta eller vid arbetsmoment med ökad risk

3. Bedömning av risknivå

Följande faktorer påverkar smittrisken:

Faktor	Riskpåverkan
Smittväg	Hög risk vid luftburen smitta
Typ av vårdmoment	Hög risk vid arbetsmoment med ökad risk
Patientens status	Hög risk vid kraftig hosta eller nyinsjuknande
Rum/ventilation	Ökad risk i trånga rum eller bristande ventilation
Antal smittsamma patienter	Ökad risk vid fler patienter i samma rum

4. Rekommenderade åtgärder

4.1 Skyddsutrustning

Tätsittande andningsskydd FFP3 vid luftburen smitta.

Tätsittande andningsskydd FFP2/FFP3 vid luftvägssmitta, arbetsmoment med ökad risk.

Alltid tillsammans med skyddsglasögon/visir.

4.2 Rumshantering

Placera patienter med misstänkt luftburen smitta i isoleringsrum.

Placera/vårda patienter med övre luftvägssymtom i rum med adekvat ventilation.

Minimera personalens exponeringstid.

4.3 Patientrelaterade åtgärder

Förse om möjligt patient med munskydd för att minska smittrisk

4.4 Arbetsorganisation

Planera arbetet för att minimera exponering.

5. Slutsats

Luftburen smitta och luftvägssmitta vid arbetsmoment med ökad risk kan kräva användning av tätsittande andningsskydd för att skydda personalen. En riskbedömning ska ligga till grund för fortsatt arbete för att minimera risken för smitta exempelvis genom hur ska arbetet organiseras, tillpassningsprov inkl. täthetstest av tätsittande andningsskydd och val av övrig skyddsutrustning.